Osallisuus- ja kumppanuusohjelma

LUONNOS

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Osallisuus ja- kumppanuustyö

LUONNOS

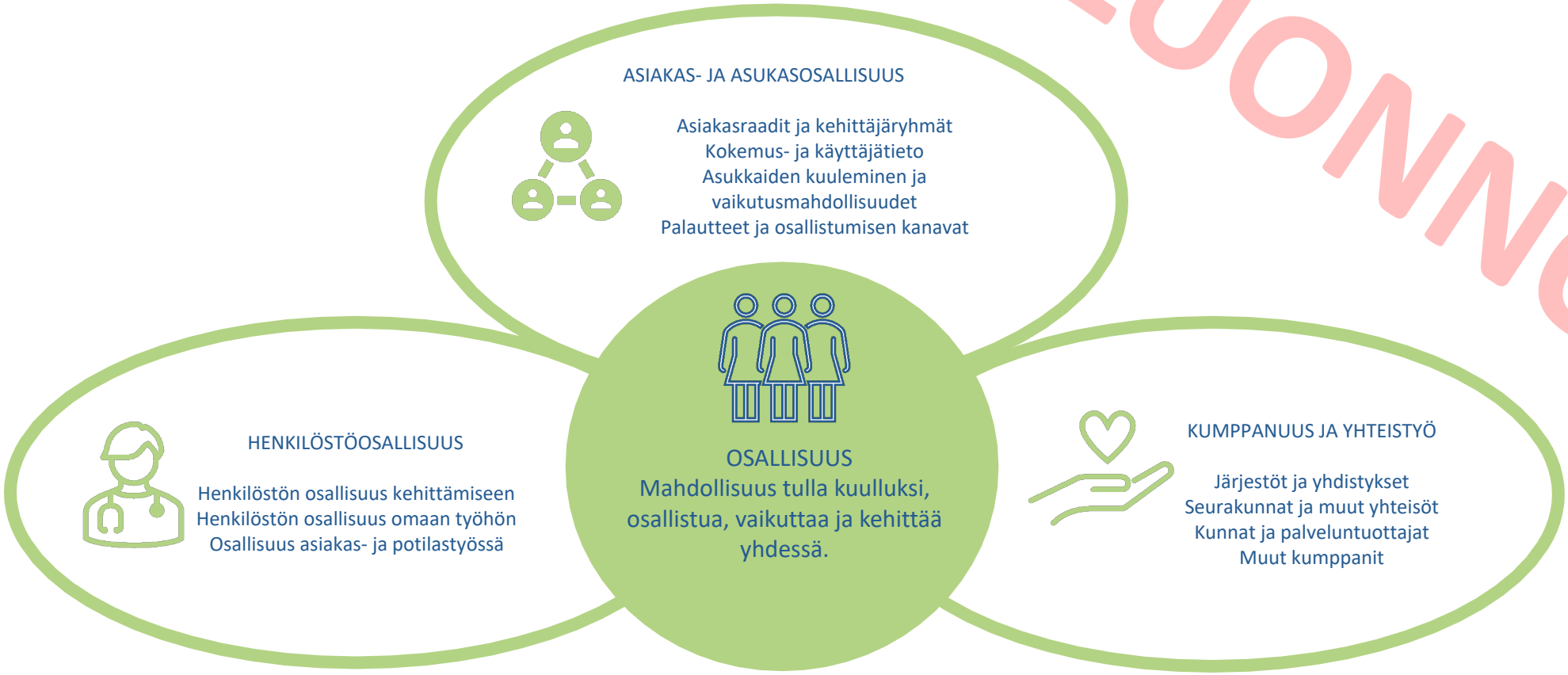

KUULEMME
Kuuntelemme aktiivisesti ja osallistamme

KOHTAAMME
Kohtaamme kunnioittavasti ja yhdenvertaisesti

KEHITÄMME YHDESSÄ
Yhteiskehittämällä löydämme parempia ratkaisuja

VAIKUTAMME
Mahdollistamme vaikuttamisen eri tavoin

ARVIOIMME VAIKUTUKSIA
Seuraamme vaikutuksia ja reagoimme tarpeen mukaisesti

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Järjestö- ja seurakuntayhteistyö

LUONNOS

Arto Lampila

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Miksi järjestö- ja seurakuntayhteistyötä?

LUONNOS

- Lainsäädäntö:
  - Hyvinvointialueen tehtävänä on edistää asukkaiden hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta yhteistyössä kuntien, järjestöjen, seurakuntien, palveluntuottajien sekä muiden toimijoiden kanssa. Lisäksi hyvinvointialueella on lakisääteinen tehtävä tukea hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä.
- Strategia
  - Keski-Suomen hyvinvointialuestrategiassa yksi keskeisistä menestystekijöistä on vaikuttava ja tavoitteellinen kumppanuus alueen toimijoiden kanssa. Strategiassa järjestöt ja seurakunnat tunnistetaan keskeisiksi alueellisiksi kumppaneiksi, joiden osaamista, verkostoja ja toimintaa hyödynnetään keskisuomalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisessä. Kumppanuuden lähtökohtina ovat yhteinen tilannekuva, avoin yhteistyö ja yhteiset tavoitteet.
- Toiminta
  - Järjestöt ja seurakunnat tavoittavat asukkaita ennen palveluita, palveluiden rinnalla ja niiden jälkeen. Ne tarjoavat vertaistukea, yhteisöllisyyttä, vapaaehtoistoimintaa, kohtaamispaikkoja sekä arjen tukea, joilla voidaan ehkäistä ongelmien kasautumista, vahvistaa osallisuutta ja tukea hyvinvointia.

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

4 pilaria

LUONNOS

- **Vuoropuhelu**
  - Keski-Suomen hyvinvointialue ylläpitää säännöllistä vuoropuhelua järjestöjen ja seurakuntien kanssa esimerkiksi foorumien, verkostojen ja muiden yhteistyörakenteiden kautta. Tavoitteena on muodostaa yhteinen tilannekuva, tunnistaa alueen hyvinvointiin liittyviä tarpeita ja vahvistaa tiedonkulkua eri toimijoiden välillä.
- **Yhteiskehittäminen**
  - Järjestöt ja seurakunnat osallistuvat hyvinvointisuunnitelman, palveluiden, palvelupolkujen ja muiden hyvinvointialueen keskeisten toimintamallien kehittämiseen. Yhteiskehittämisen tavoitteena on hyödyntää eri toimijoiden osaamista ja kokemustietoa vaikuttavien ratkaisujen rakentamisessa.
- **Toimintaedellytysten vahvistaminen**
  - Hyvinvointialue tukee järjestöjen ja seurakuntien toimintaa avustusten, hanke- ja projektiyhteistyön, tilojen käytön, ja viestintäyhteistyön avulla. Tavoitteena on turvata järjestöjen ja seurakuntien mahdollisuudet edistää asukkaiden hyvinvointia, terveyttä, turvallisuutta ja osallisuutta.
- **Arjen yhteistyö**
  - Järjestöt ja seurakunnat täydentävät hyvinvointialueen palveluja tarjoamalla matalan kynnyksen tukea, yhteisöllisyyttä ja osallistumismahdollisuuksia eri elämäntilanteissa.

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Vuoropuhelu

Vuoropuhelu muiden organisoimissa verkostoissa

Hyvinvointialue on aktiivisesti mukana toimintaan liittyvissä verkostoissa

Järjestö- ja seurakuntafoorumit

- 4-6 kertaa vuodessa
- Ajankohtaiset teemat

HyTeTu -neuvottelut

- Vuosittain
- Tilannekuvan jakaminen
- Yhteinen tavoitteiden asettelu ja toimenpiteistä sopimiminen

Järjestö-yhdyshenkilöt

Kontaktipiste käytännön asioissa ja arjessa

Yhteiskehittäminen

Hanke- ja projektiyhteistyö

Aktiivinen hanke- ja projektiyhteistyö:

- Järjestöt ja seurakunnat mukana hyvinvointialueen hankkeissa
- Yhteishankkeet ja kumppanuudet
- Hyvinvointialue tukee rahoitushakuihin osallistumisessa

Hyvinvointialueen toiminnan kehittäminen

Järjestö- ja seurakuntaedustus erilaisissa palvelupolkujen ja toimintamallien kehittämiseen liittyvissä ryhmissä.

LUONNOS

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Toimintaedellytysten vahvistaminen

LUONNOS

Tavoite	Toimenpide	Vastuu	Seuranta ja arviointi	Aikataulutus
Hyvinvointialueen tilat ovat joustavasti järjestöjen hytetu –toiminnan käytössä	Yhtenäinen toimintamalli koko hyvinvointialueella Valmiit sopimuspohjat tilojen käytöstä	Järjestökoordinaattori Tilapalvelut Sosiaali- ja terveyspalvelut	Toimintamalli kuvattu kyllä/ei Sopimuspohjat käytössä kyllä/ei Tiloja käyttävien järjestöjen määrä (ei alkuarvoa)	2027
Toiminta-avustusten hakeminen, käsittely, päätöksenteko ja raportointi ovat selkeitä, ennakoitavia, sujuvia ja oikeasuhtaisia	Avustushaun aikataulut ja prosessi viestitään hyvissä ajoin. hakemisen ja raportoimisen käytännöt ovat kohtuulliset suhteessa avustussummaan	Järjestökoordinaattori	Avustusohje ja hakuaikataulu löydettävissä verkkosivuilla Kyllä/ei Raportoinnin yhteydessä kerättävä palaute	Jatkuva
Avustukset kohdentuvat tunnistettuihin hyvinvoinnin, terveyden, turvallisuuden ja osallisuuden tarpeisiin ja tuottavat todennettavia hyötyjä kohderyhmille.		Järjestökoordinaattori	avustettujen toimintojen itse raportoimat laadulliset ja määrälliset tulokset; tavoitettujen ihmisten ja toimintakertojen määrä tarkoituksenmukaisissa avustusmuodoissa; Koosteet haetuista ja myönnetyistä avustuksista	
Kumppanuusavustukset tuovat ennakoituvuutta ja tavoitteellisuutta yhteistyöhön keskeisten kumppaneiden kanssa	Vuosittaiset keskustelut kumppaneiden kanssa Selkeä ja avoin prosessi miten kumppanuutta voi hakea	Sosiaali- ja terveyspalvelut Järjestökoordinaattori	Keskustelut toteutuneet kyllä / ei Sopimuskohtaiset tavoitteet määritetty ja niiden toteutumista on seurattu kylä / ei Avoin prosessi toteutettu kyllä / ei	Jatkuva Jatkuva 2027
Järjestöjen avustusrakenteita ja muita toimintaedellytysten tukeen liittyviä rakenteita kehitetään yhteistyössä kuntien kanssa	Käydään säännöllistä vuoropuhelua avustusrakenteista, tilojen käytöstä ja muista toimenpiteistä Jaetaan tietoa ja materiaalia linjauksia päivitettäessä	Järjestökoordinaattori	Toteutunut kyllä/ei	Jatkuva

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Vuoropuhelu

LUONNOS

Tavoite	Toimenpide	Vastuu	Seuranta ja arviointi	Aikataulutus
Järjestö- ja seurakuntafoorumi mahdollistaa säännöllisen, saavutettavan ja vastavuoroisen vuoropuhelun.	4-6 järjestö- ja seurakuntafoorumia toteutetaan vuodessa	Järjestökoordinaattori	Osallistujamäärien seuranta Foorumin kautta saatujen kannanottojen määrä	Jatkuva
Hyvinvointialueen organisaation eri toimijat hyödyntävät järjestö- ja seurakuntafoorumia toiminnan kehittämisessä	Foorumit rakennetaan osaksi hyvinvointialueen päätöksenteon vuosikelloa	Järjestökoordinaattori	Foorumin aiheiden tilastointi	Jatkuva
Järjestöjen ja seurakuntien uutiskirje on järjestöille ja seurakunnille toimiva tapa seurata hyvinvointialueen toimintaa	Järjestöjen ja seurakuntien uutiskirje julkaistaan 6 kertaa vuodessa	Viestintä Järjestökoordinaattori	Toteutunut kyllä/ei Avaustilastot	Jatkuva
Järjestöjen ja seurakuntien tuottamaa tilanne- ja ilmiötietoa kootaan vuosittain ja hyödynnetään hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden suunnittelussa.	Tilannetieto huomioidaan palveluiden kehittämisessä sekä hyvinvointisuunnitelman seurannassa	Hyvinvointi- ja kumppanuudet palvelualue	Toteutunut kyllä/ei	Jatkuva

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Yhteiskehittäminen

LUONNOS

Tavoite	Toimenpide	Vastuu	Seuranta ja arviointi	Aikataulutus
Järjestö- ja seurakuntafoorumi on aidosti vaikuttava tapa osallistua hyvinvointialueen toiminnan kehittämiseen	Vahvistetaan järjestöjen ja seurakuntien roolia foorumien valmistelussa seurataan ja tehdään näkyväksi foorumien vaikuttavuutta	Järjestökoordinaattori	Järjestöjen ja seurakuntien aloitteesta asialistalle nostettujen asioiden määrä kpl/vuosi Valmisteluprosessien määrä, joissa foorumin näkemykset ovat johtaneet muutokseen aineistossa, kpl/vuosi	Vuosittain
Keski-Suomeen haetaan ja saadaan enemmän rahoituksia, joissa järjestöt ovat hallinnoijana tai osatoteuttajana	Järjestöavustuksia hyödynnetään hanketyön vauhdittajina Huomioidaan järjestökentän mahdollisuudet rahoitushakuihin valmistautuessa.	Järjestökoordinaattori Hanketoimisto	STEA –rahoitus haettu ja saatu per asukas Järjestöjen Keski-Suomeen saamat rahoitukset joissa hyvinvointialueella rooli E/vuosi Hyvinvointialueen saamat rahoitukset joissa järjestö osatoteuttajana tai kumppanina kpl/vuosi, e/vuosi	Jatkuva
Järjestöjen ja seurakuntien osaamista hyödynnetään hyvinvointialueen toiminnan kehittämisessä	Järjestöt ja seurakunnat kutsutaan aktiivisesti mukaan hoito- ja palveluketjujen kehittämistyöhön		Hoito- ja palveluketjutyön kehittämiseen osallistuneet järjestöjen ja seurakuntien edustajat kpl/vuosi	Jatkuva

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Arjen yhteistyö

LUONNOS

Tavoite	Toimenpide	Vastuu	Seuranta ja arviointi	Aikataulutus
Järjestöyhdyshenkilöt on nimetty ja yhteystiedot on helposti löydettävissä	Organisaation eri osista nimetään järjestöyhdyshenkilöt ja kootaan tiedot hyvaks.fi/järjestöt -sivustolle	Järjestökoordinaattori	Toteutunut kyllä/ei Järjestöyhdyshenkilöiden määrä, edustettujen yksiköiden / palvelualueiden määrä	2027
Hyvinvointitarjotin toimii väylänä tiedottaa järjestöjen toiminnasta ja ohjata ihmisiä toiminnan ääreen	Vahvistetaan tarjottiminen käyttöä HyTe –ohjauksen työvälineenä Lisätään hyvinvointitarjottimen tunnettuutta	Järjestökoordinaattori Järjestökoordinaattori	Tarjottimelta löytyvien sisältöjen määrä Tarjottimen kävijämäärä (sivunlatausta per vuosi)	Jatkuva
Hyvinvointialueen henkilöstö tuntee järjestöjen ja seurakuntien tarjoamat mahdollisuudet ja osaa ohjata niiden piiriin.	Polku –intraan on koottuna perehdytysmateriaalit joissa asia huomioidaan	Järjestökoordinaattori Henkilöstöpalvelut	Toteutuu kyllä/Ei	2027
Järjestöjen ja seurakuntien toiminta näkyy palvelu- ja hoitoketjuissa				

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Asukas-, asiakas- ja henkilöstöosallisuus

LUONNOS

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Osallisuuden lähtökohdat

Osallisuus on tärkeä osa kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tiedetään, että osallisuus tukee mielen hyvinvointia, kun ihminen kokee olevansa osa jotakin yhteisöä ja laajemmin yhteiskuntaa.

Osallisuus on keskeinen osa demokratiaa, hyvää hallintoa sekä vaikuttavien ja asiakaslähtöisten palvelujen kehittämistä. Se vahvistaa luottamusta, lisää päätöksenteon hyväksyttävyyttä ja tukee hyvinvointialueen tavoitteiden saavuttamista.

Osallisuus edellyttää tietoa. Ellei asukkailla ja asukkailla ole tietoa valmisteltavista asioista, osallistumismahdollisuuksista tai palautteen perusteella toteutetuista toimenpiteistä, eivät osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet voi toteutua täysimääräisesti. Sama periaate pätee myös hyvinvointialueen henkilöstöön.

Osallisuus on kirjattu paitsi lainsäädäntöön, myös hyvinvointialuestrategiaan sekä muihin hyvinvointialueen sisäisiin asiakirjoihin.

- Perustuslaissa (2§ ja14§), laissa hyvinvointialueesta (611/2021) sekä useissa sosiaali- ja terveydenhuoltoa koskevissa laeissa on velvoite huolehtia osallisuudesta
- Hyvinvointialuestrategiassa osallisuus edistää strategian mukaista yhdenvertaisuutta, saavutettavuutta ja pyrkimystä hyvinvointi- ja terveyserojen kaventumiseen
- Hyvinvointialueen Henkilöstöohjelmaan yhdeksi tavoitteeksi on määritetty osallistuva henkilöstö

LUONNOS

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

LUONNOS

Valmisteluprosessi

Osallisuusohjelmaa on valmisteltu hyvinvointialueella ja ohjaavana asiakirjana on käytetty Keski-Suomen hyvinvointialueen strategiaa. Strategiassa yhtenä menestystekijänä on osallistuvat asukkaat ja yhtenä tavoitteena hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen. Valmistelun pohjana on käytetty myös aiempaa osallisuuskyselyä, joka toteutettiin joulukuussa 2025 sekä arjen työssä havaittuja tarpeita.

- Osallisuuskyselyn mukaan osallisuus merkitsee keskisuomalaisille asukkaille tunnetta kuulumisesta ja yhteisöön hyväksytyksi tulemisesta. Se näkyy mahdollisuutena osallistua, vaikuttaa omaa arkea koskeviin asioihin ja tulla aidosti kuulluksi päätöksenteossa. Osallisuuden perustana ovat myös yhdenvertaisuus, ihmisen arvostaminen sekä mahdollisuus tehdä omaa elämää koskevia valintoja.
- Osallisuuden kokemuksen parantamiseksi kyselyn mukaan toivottiin vahvempaa osallisuutta omaan hoitoon ja palveluun sekä kiireetöntä kohtaamista palvelutilanteissa. Viestintää toivottiin myös vahvistettavan sekä erilaisia, helposti tavoitettavia vaikuttamisen kanavia ja -tapoja lisättävän. Päätöksenteon läpinäkyvyyteen toivottiin kiinnitettävän huomiota, sillä sen nähtiin vahvistavan luottamusta julkiseen päätöksentekoon.

Osallisuusohjelma on luonnosvaiheessa myös kommentoitavissa kaikille keskisuomalaisille Otakantaa.fi-palvelussa sekä eri tilaisuuksissa vaikuttajaryhmille ja vaikuttamistoimielimille.

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Käsitteet

LUONNOS

Osallisuus

Osallisuudella tarkoitetaan kuulumisen tunnetta. Se on kokemus, joka vaihtelee ja joka voi kasvaa ja kehittyä.

Osallistuminen

Osallistumisella tarkoitetaan tekemistä, mukana olemista konkreettisesti. Esimerkiksi osallistuminen järjestötoimintaan tai äänestäminen.

Toimijuus

Toimijuudella tarkoitetaan jokaisen ihmisen omaa tekemistä ja olemisen tapaa. Toimijuutta voidaan kuvata esimerkiksi suhteessa omaan elämään ja arkeen.

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Osallisuustyön tavoitteet ja toimenpiteet

LUONNOS

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Asiakasosallisuus

LUONNOS

Tavoite	Toimenpide	Vastuu	Seuranta ja arviointi	Aikataulutus
Asiakkaan kokemus osallisuudesta omassa palvelu- ja hoitoprosessissa vahvistuu.	Vahvistetaan henkilöstön osaamista, otetaan käyttöön yhteiset asiakasosallisuuden toimintamallit ja arvioidaan niiden toteutumista.	Palvelualueet, esihenkilöt, osallisuuskoordinaattori	Asiakas kokee aiempaa enemmän osallisuutta omassa palveluprosessissaan, NPS.	Jatkuva
Vahvistetaan viestintää tiedottamalla asiakkaille aktiivisesti saatavilla olevista palveluista huomioiden eri viestintätavat.	Viestinnässä kiinnitetään huomiota saavutettavuuteen ja lisätään yhteistyötä kuntien hyte-työstä vastaavien ja hva:n palveluvastaavien kanssa.	Osallisuuskoordinaattori yhdessä viestinnän asiantuntijoiden kanssa.	Kokemus tiedonsaannista paranee. Kartoitetaan kyselyllä.	Jatkuva
Asiakkaita osallistetaan kehittämiseen ja palveluiden arviointiin.	Hyvinvointialueella toimii asiakasraati ja asiakasosallisuutta vahvistavia ryhmiä palveluissa.	Osallisuuskoordinaattori, asiakaspalvelupäällikkö sekä palveluiden vastaavat.	Toimii / ei toimi. Kartoitetaan vuosittain.	Jatkuva
Kokemusasiantuntijoita hyödynnetään palveluissa osana asiakas- ja potilastyötä sekä palveluiden kehittämisessä.	Ylläpidetään kokemusasiantuntijatoimintaa viestinnällisin, koordinoinnin ja tuen keinoin.	Osallisuuskoordinaattori, viestinnän asiantuntijat, palveluiden esihenkilöt.	Kokemusasiantuntijoita on käytetty palveluissa ja kehittämisessä, kyllä/ei.	Jatkuva

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Asukasosallisuus

LUONNOS

Tavoite	Toimenpide	Vastuu	Seuranta ja arviointi	Aikataulutus
Asukas tietää, miten voi vaikuttaa hyvinvointialueen toimintaan	Vahvistetaan monikanavaista viestintää kertomalla osallistumisen ja vaikuttamisen keinoista hyvinvointialueella	Osallisuuskoordinaattori, viestinnän asiantuntijat, vaikuttamistoimielimet, palvelut	Kysely, kokemus tiedon saannista ja tiedon ymmärrettävyydestä. Kysely kahdesti valtuustokauden aikana.	Kevät 2027 + Syksy 2028
Palautteen vaikutus päätöksentekoon tehdään näkyvämmäksi	Jokaisesta merkittävästä kuulemisesta tai osallistumisprosessista annetaan palaute: mitä kuulimme, mitä päätettiin ja miksi.	Osallisuuskoordinaattori, viestinnän asiantuntijat, päätöksen vastuuhenkilöt,	Osuus osallistumiskanavien kautta saaduista kehittämisehdotuksista, joista on viestitty julkisesti jatkotoimenpiteet tai päätös (%).	Vuosi 2027 eteenpäin
1. Tunnistetaan osallistumisen ja osallisuuden esteitä erityisesti heikommassa asemassa olevien kohdalla (mm. nuoret, iäkkäät, vieraskieliset, romanit, pitkäaikaissairaat) 2. vaikutetaan niihin ja 3. arvioidaan vaikutuksia	1. Kootaan tietoa osallisuuden esteistä palveluista ja kumppaneilta. Hyödynnetään myös aiemman kyselyn tuloksia. Hyödynnetään olemassa olevia vaikuttajaryhmiä tiedon koostamisessa. 2. Puretaan esteitä aktiivisesti vaihtoehtoisia osallisuusmuotoja kehittämällä 3. Arvioidaan	Osallisuuskoordinaattori, järjestökoordinaattori	1. Kysely, sosiaalinen raportointi, yhteiset kokoukset ja tapaamiset 2. Kehitetyt uudet toimintamallit tai –tavat 3. Kysely palvelut, kumppanit ja asukkaat	1. Kevät 2027 2. Syksy 2027-kevät 2028 3. Syksy 2028

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Henkilöstöosallisuus

LUONNOS

Tavoite	Toimenpide	Vastuu	Seuranta ja arviointi	Aikataulutus
Henkilöstö osallistuu kehittämiseen ja ideointiin. Prosessi on sujuva.	Kannustetaan koko henkilöstöä aktiivisesti käyttämään Henkilöstön Ideaboksia	Osallisuuskoordinaattori, johto, palveluiden esihenkilöt	Ideaboksiin tulleet ideat ja käyttöön otetut (%) Seuranta puolivuosittain.	Jatkuva
Henkilöstön osallisuuden kokemus vahvistuu	Osallisuus huomioidaan esihenkilöiden koulutuksissa ja päätöksentekoon osallistetaan varhaisessa vaiheessa	Osallisuuskoordinaattori, johto, palveluiden esihenkilöt	Mitä kuuluu- kysely. Seuranta vuosittain.	Kevät 2027
Vahvistetaan osallisuustyötä palveluiden sisällä	Kartoitetaan ja koulutetaan palveluihin osallisuusagentteja	Osallisuuskoordinaattori, osaamis- ja koulutuspalvelut, palveluiden esihenkilöt ja henkilöstö	Osallisuusagentteja koulutettu, kyllä/ei.	Syksy 2027- Kevät 2028

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Osallisuus päätöksentekoprosesseissa ja ei-lakisääteisissä vaikuttajaryhmissä

LUONNOS

- Osallisuus päätöksentekoprosesseissa on keskeistä. Lautakunnat, vaikuttamistoimielimet sekä aluevaltuusto ja –hallitus huolehtivat paitsi asukkaiden osallisuudesta, niin ovat keskeisessä roolissa myös osallisuuden kentällä omissa prosesseissaan.
- Ei-lakisääteisiä vaikuttajaryhmiä ovat Keski-Suomen hyvinvointialueella mm. Hyvinvointialueen asiakasraati, Monikulttuurisuusfoorumi sekä Keski-Suomen romanityöryhmä.
  - Hyvinvointialueen asiakasraati käsittelee hyvinvointialueen strategiaan läheisesti liittyviä asioita. Hyvinvointialueen asiakasraati on suljettu ryhmä, joka koostuu keskisuomalaisista asukkaista, jotka on valittu avoimella haulla.
  - Monikulttuurisuusfoorumin tarkoituksena on mahdollistaa erityisesti vieraskielisten keskisuomalaisten hyvinvointia ja tuoda heidän ääntään kuuluville. Monikulttuurisuusfoorumi on kaikille avoin.
  - Keski-Suomen romanityöryhmä pyrkii edistämään romaniväestön yhdenvertaisuutta ja syrjimättömyyttä Keski-Suomessa. Työryhmä koostuu sekä kunta- että seurakuntatoimijoista, hyvinvointialueen edustajista sekä paikallisista aktiivisista romanitoimijoista.

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Osallisuustyön rakenne

LUONNOS

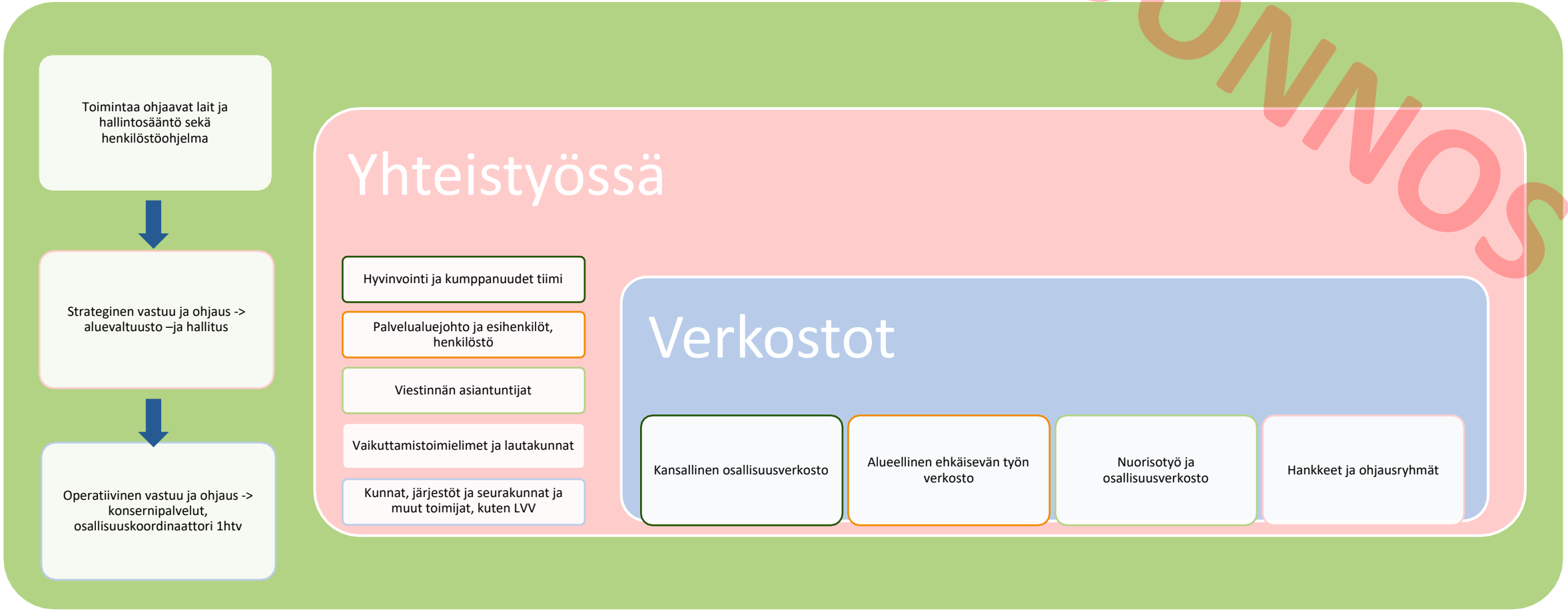

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Palveluntuottajat

LUONNOS

Anna-Liisa Heiskala, yhteiskuntasuhteiden päällikkö

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Yleinen kuvaus

LUONNOS

- Hyvinvointialueen strategian yksi menestystekijä on sujuva ja tavoitteellinen kumppanuus. Tämä tarkoittaa avointa viestintää ja aktiivista sekä tavoitteellista toimintaa eri kumppanien kanssa keskisuomen asukkaiden parhaaksi
- Palveluntuottajilla on merkittävä rooli keskisuomalaisten kokemuksessa hyvinvoinnista, terveydestä ja turvallisuudesta sekä keskisuomalaisten hyvinvointi ja terveyserojen kaventumisessa julkisten palvelujen tuottajana ostopalvelusopimusten sekä palvelusetelien kautta (tarkista laatu)
- Osallisuus- ja kumppanuusohjelma tarkastelee yhteistyötä palveluntuottajien kanssa kaikkien palveluntuottajien ja yrittäjien näkökulmasta
- Osallisuus- ja kumppanuusohjelma asettaa tavoitteita palveluntuottajien ja hyvinvointialueen väliselle yhteistyölle sekä tunnistaa toimenpiteitä tavoitteiden edistämiseksi
- Osallisuus- ja kumppanuusohjelmassa kuvataan hyvinvointialueen osallisuusrakenne suhteessa palveluntuottajien. Rakenteen avulla varmistetaan avoin ja aktiivinen viestiä hyvinvointialueen ja palveluntuottajien välillä

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Osallisuus- ja kumppanuusohjelman valmistelu

LUONNOS

- Palveluntuottajien näkökulmasta Osallisuus- ja kumppanuusohjelman valmistelun keskeisimpinä ohjaavina asiakirjoina on toiminut Keski-Suomen hyvinvointialueen strategia sekä hankintaohjelma.
  - Strategiassa yhtenä menestystekijänä on sujuva ja tavoitteellinen kumppanuus.
  - Hankintaohjelma tukee hyvinvointialueen strategiaa hankinnan ja sopimushallinnan keinoilla. Hankintaohjelmalla luodaan edellytyksiä palvelujen järjestämiselle ja tuottamiselle. Hankintaohjelma on jaettu viiteen tavoitteeseen, jotka sisältävät tavoitteet ja toimenpiteet hankintojen toteuttamiseksi ja kehittämiseksi.
- Valmistelun pohjana on käytetty myös elokuussa 2026 palveluntuottajille toteutettua kyselyä. Kyselyn vastauksissa esiin nostetut asiat ja teemat vastaavat hankintaohjelman neljää tavoitetta. Näitä neljää tavoitetta on hyödynnetty osallisuus- ja kumppanuusohjelma tavoitteiden valmistelussa.
  - 1. Ihmislähtöiset palvelut ja asiakaskokemus
  - 2. Vaikuttavuus ja kustannustehokkuus
  - 3. Tieto, osaaminen ja uudistaminen
  - 4. Kumppanuus ja yhteistyö
- Osallisuus ja kumppanuusohjelma on käsitelty avoimessa palveluntuottajafoorumissa 31.8.2026 ja 19.10.2026, 19.11.2026
- Vanhusneuvosto 15.10., vammaisneuvosto 19.10. ja nuorisovaltuusto 29.10.
- Hyvinvoinnin ja terveyden lautakunta sekä Turvallisuuslautakunta käsitteli ohjelmaa 18.11.2026, aluehallitus 25.11., aluevaltuusto 8.12.
- Lisäksi sisällöstä on käyty keskusteluja hyvinvointialueen eri vastuu- ja palvelualueiden edustajien kanssa.

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Mitä kumppanuus tarkoittaa?

LUONNOS

Sujuva ja tavoitteellinen kumppanuus tarkoittaa tasavertaista, avointa ja pitkäjänteistä yhteistyötä, jossa hyvinvointialue ja palveluntuottajat sitoutuvat yhteisiin tavoitteisiin, ennakoivaan tiedonkulkuun, sopimusten noudattamiseen ja asiakkaan edun varmistamiseen.

Kumppanuutta vahvistetaan ottamalla palveluntuottajat mukaan palvelujen ja hankintojen suunnitteluun riittävän varhain, luomalla säännölliset vuoropuhelun ja yhteiskehittämisen rakenteet, jakamalla tietoa palvelutarpeista ja kapasiteetista sekä kehittämällä sopimus- ja hankintamalleja, yhteisiä mittareita ja seurantaa niin, että ne tukevat palvelujen laatua, vaikuttavuutta, saatavuutta ja kustannustehokkuutta

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Palveluntuottajien kanssa tehtävää yhteistyötä kuvataan eri asiakirjoissa

- Hankintaohjelma vuosille 2024–2030 Aluehallitus 29.10.2024 §272 Dynasty tietopalvelu : Keski-Suomen hyvinvointialue
  - Hankintojen ja sopimusten kokonaisuutta johdetaan pidemmän aikavälin strategisia tavoitteita tukevalla hankintaohjelmalla. Keski-Suomen hyvinvointialueen hankintaohjelman tavoitteena on tukea hyvinvointialueen strategiaa hankinnan ja sopimushallinnan keinoilla. Hankintaohjelmalla luodaan edellytyksiä palvelujen järjestämiselle ja tuottamiselle, ja siten hyvin toimivalle hyvinvointialueelle.
- Hankintaohje 1.2.2026 lukien, AH 27.1.2026 § 7 Dynasty tietopalvelu : Keski-Suomen hyvinvointialue
  - Hankintaohjeella vahvistetaan hyvinvointialueen ulkoisissa hankinnoissa noudatettavat menettelytavat
- Hankintasuunnitelma Hankintasuunnitelma 2026.pdf
  - Hankintasuunnitelma tehdään kalenterivuosittain ja hyväksytään talousarvion yhteydessä/ liitteenä
  - Hankintasuunnitelmaa täydennetään tarvittaessa kalenterivuoden aikana aluehallituksen päätöksellä
- Palveluseteleiden sääntökirjat Palveluseteleiden sääntökirjat | Keski-Suomen hyvinvointialue
  - Palveluseteleiden sääntökirjan yleinen osa koskee kaikkia palveluntuottajia.
  - Sääntökirjan yleinen osa sisältää hyvinvointialueella käytössä olevien palvelusetelipalveluiden ehdot, palvelusetelituottajien hyväksymisen edellytykset, toiminnalle asetettavat edellytykset sekä hyvinvointialueen ja palveluntuottajan vastuut ja velvollisuudet.
  - Sosiaali- ja terveyspalvelujen palvelusetelikohtaiset sääntökirjat koskevat palvelukohtaisesti eri palveluntuottajia. Palveluntuottajat hyväksyvät yhden tai useamman palvelusetelikohtaisen sääntökirjan hakeutuessaan tuottajaksi hyvinvointialueelle ja sitoutuvat noudattamaan niitä.
- Palveluntuottajafoorumin toimintalinjaus AH 27.5.2025 § 171 2025229-15-54895.PDF
  - Foorumin tavoite on pitkäjänteisen kahdensuuntaisen vuoropuhelun mahdollistaminen. Tavoitteena on lisäksi vahvistaa kumppanuutta, yhteistyötä sekä osallisuutta.

Lisäksi kaikki yksittäisiä hankintoja koskevat palvelukuvaukset, sopimukset sekä asiakastasolla tehtävää työtä määrittävät asiakirjat

LUONNOS

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Keskeinen lainsäädäntö

Laki	Säädösnumero	Keskeinen näkökulma palveluntuottajayhteistyöhön
Laki hyvinvointialueesta	611/2021	Palvelujen hankinta muilta tuottajilta sekä palvelutuotannon ohjaus ja valvonta.
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä	612/2021	Järjestämisvastuu, ostopalvelut, sopimusehdot ja yksityisen palveluntuottajan velvollisuudet.
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon valvonnasta	741/2023	Palveluntuottajien rekisteröinti, omavalvonta ja viranomaisvalvonta.
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon palvelusetelistä	569/2009	Palvelusetelipalvelut ja palveluntuottajien hyväksyminen.
Laki julkisista hankinnoista ja käyttöoikeussopimuksista	1397/2016	Hyvinvointialueen hankinnat yksityisiltä yrityksiltä ja palveluntuottajilta.
Laki sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä	703/2023	Asiakas- ja potilastietojen käsittely sekä tiedonhallinta palveluntuottajayhteistyössä.
Laki potilaan asemasta ja oikeuksista	785/1992	Potilaan asemaa ja oikeuksia koskevat velvoitteet julkisessa ja yksityisessä terveydenhuollossa.
Laki sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista	812/2000	Sosiaalihuollon asiakkaan asemaa ja oikeuksia koskevat velvoitteet.
Terveydenhuoltolaki	1326/2010	Terveyspalvelujen järjestämistä, laatua ja palvelukokonaisuuksia koskevat vaatimukset.
Sosiaalihuoltolaki	1301/2014	Sosiaalipalvelujen sisältöä, saatavuutta ja järjestämistä koskevat vaatimukset.
Laki julkisen hallinnon tiedonhallinnasta	906/2019	Tiedonhallinnan vaatimukset julkisen tehtävän ja hyvinvointialueen tietojen käsittelyssä.
Tietosuojalaki	1050/2018	Henkilötietojen käsittelyä täydentävä kansallinen sääntely.

LUONNOS

Tavoitteet, toimenpiteet ja seuranta

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Tavoite	Toimenpide	Vastuu	Seuranta ja arviointi	Aikataulu
Asiakkaat saavat tarpeidensa mukaiset, saavutettavat ja sujuvat palvelut oikeaan aikaan riippumatta palvelun tuottajasta.	• Kehitetään palveluja asiakkaiden tarpeiden ja asiakaspalautteen pohjalta. • Edistetään palvelujen saavutettavuutta ja oikea-aikaisuutta yhteisillä toimintamalleilla. • Varmistetaan asiakkaiden ja läheisten mahdollisuus osallistua palvelujen arviointiin ja kehittämiseen.		• Asiakas- ja läheistyytyväisyys. • Palveluun pääsyn aika. • Asiakkaan kokemus palvelun saavutettavuudesta ja tarpeisiin vastaamisesta.	
Hyvinvointialueen ja palveluntuottajien palvelut muodostavat asiakkaalle toimivan kokonaisuuden, jossa vastuut ovat selkeät ja palveluketjut sujuvat.	• Sovitaan palveluketjujen vastuut, toimintamallit ja yhteyshenkilöt. • Kehitetään asiakkaiden siirtymävaiheita, tiedonkulkua ja palvelujen yhteensovittamista. • Tunnistetaan ja korjataan palveluketjujen katkokset yhteistyössä.		• Asiakkaan kokemus palvelujen yhteensovittamisesta. • Palveluketjujen katkoksia ja siirtymävaiheita koskevat palautteet ja poikkeamat. • Sovittujen toimintamallien toteutuminen. • Vaara- ja haittatapahtumailmoitukset	
Kumppanuus perustuu avoimeen ja vastavuoroiseen vuoropuheluun, luottamukseen sekä yhteisiin tavoitteisiin.	• Osallistetaan palveluntuottajat palvelujen, hankintojen ja toimintamallien valmisteluun riittävän varhaisessa vaiheessa. • Hyödynnetään palveluntuottajafoorumia, markkinavuoropuheluja, tuottajatapaamisia ja muita olemassa olevia yhteistyörakenteita. • Viestitään valmistelusta, päätöksistä ja niiden perusteluista ennakoivasti ja vastavuoroisesti.		• Palveluntuottajien kokemus osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksista. • Hyvinvointialueen ja palveluntuottajien arvio yhteistyön toimivuudesta. • Yhteistyö- ja vuoropuhelutilaisuuksien toteutuminen ja osallistujamäärä	
Strateginen ja operatiivinen yhteistyö tukee palvelujen suunnittelua, järjestämistä ja jatkuvaa kehittämistä.	• Sovitaan strategisen ja operatiivisen vuoropuhelun tavoitteet, vastuut ja käsiteltävät asiat • Käsitellään yhteistyörakenteissa palvelutarpeita, palvelujen toimivuutta, kehittämiskohteita ja tulevia muutoksia • Arvioidaan yhteistyön tuottamaa lisäarvoa ja kehitetään toimintatapoja arvioinnin perusteella • Yritysvaikutusten arviointi osana päätöksentekoa		• Sovittujen yhteistyörakenteiden ja tapaamisten toteutuminen. • Yhteistyössä sovittujen kehittämistoimien eteneminen. • Palveluntuottajien ja hyvinvointialueen arvio yhteistyön tuottamasta lisäarvosta.	

Ihmislähtöiset palvelut ja asiakaskokemus

Kumppanuus

LUONNOS

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

	Tavoite	Toimenpide (ja saavutettavissa oleva hyöty)	Vastuu	Seuranta ja arviointi	Aikataulu
Vaikuttavuus ja kustannustehokkuus	**Palvelujen järjestämisessä ja tuottamisessa painotetaan asiakkaalle syntyvää hyötyä, laatua, vaikuttavuutta, saatavuutta ja kustannustehokkuutta.**	Määritellään palvelu- ja sopimuskohtaiset, vertailukelpoiset laatu-, vaikuttavuus-, saatavuus- ja kustannusmittarit Arvioidaan palveluja hinnan lisäksi laadun, vaikuttavuuden ja asiakashyödyn perusteella. Hyödynnetään seurantatietoa sopimusohjauksessa ja palvelujen kehittämisessä. Omavalvonta ja valvonta kumppanuuden edistäjänä		Palvelujen laatu- ja vaikuttavuusmittarit. Palvelujen saatavuus ja palveluun pääsyn sujuvuus. Palvelujen tuottavuuden ja kustannustehokkuuden kehitys.	
	Palvelut tuotetaan tarkoituksenmukaisimmalla, vaikuttavimmalla ja kustannustehokkaimmalla tavalla hyödyntämällä hyvinvointialueen ja palveluntuottajien vahvuuksia.	Hyödynnetään tuotantotapa-analyysejä ja kustannusvertailuja päätöksenteon tukena. Arvioidaan hyvinvointialueen oman tuotannon ja ostopalvelujen muodostamaa kokonaisuutta. Kehitetään hankinta- ja sopimusmalleja tukemaan vaikuttavuutta, palvelujen saatavuutta ja pitkäjänteistä yhteistyötä.		Tuotantotapa-analyysien toteutuminen ja hyödyntäminen päätöksenteossa. Palvelujen saatavuus ja tuotantokapasiteetin käyttö. Valittujen tuotantotapojen kustannukset ja vaikuttavuus.	
Tieto, osaaminen ja uudistaminen	**Päätöksenteko ja palvelujen ennakoiva kehittäminen perustuvat hyvinvointialueen ja palveluntuottajien yhteiseen tilannekuvaan.**	Sovitaan yhteisen tilannekuvan kannalta keskeiset tiedot ja niiden vastavuoroinen jakaminen. Yhdistetään tarkoituksenmukaisesti tietoa palvelutarpeista, palvelukapasiteetista, henkilöstötilanteesta, kustannuksista ja palvelujen tuloksista. Hyödynnetään yhteistä tilannekuvaa palvelujen suunnittelussa, ennakoinnissa ja kehittämisessä.		Yhteisen tilannekuvan muodostuminen ja säännöllinen päivittäminen. Tilannekuvan hyödyntäminen palvelujen suunnittelussa ja päätöksenteossa. Palveluntuottajien arvio tiedonkulun ja tiedon saatavuuden toimivuudesta.	
	Hyvinvointialue ja palveluntuottajat uudistavat palveluja, vahvistavat yhteistä osaamista ja turvaavat palvelujen jatkuvuuden.	Toteutetaan yhteisiä kehittämisprojekteja, kokeiluja ja pilotteja. Hyödynnetään palveluntuottajien osaamista uusien palveluratkaisujen ja toimintamallien suunnittelussa ja käyttöönotossa. Lisätään yhteisiä koulutuksia, osaamisen jakamista ja verkostoitumista. Kehitetään digitaalisia, liikkuvia ja moniammatillisia toimintamalleja. Vahvistetaan yhteistä varautumista ja tiedonkulkua häiriö- ja poikkeustilanteissa.		Toteutettujen yhteisten kehittämistoimien ja pilottien määrä sekä tulokset. Käyttöön otetut uudet tai uudistetut toimintamallit. Yhteisten koulutusten ja osaamisen kehittämistoimien toteutuminen. Yhteisesti toteutetut varautumis-	

LUONNOS

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Osallisuuden portaat (Arnstein, 1969)

LUONNOS

Arnstein, Sherry R. 1969. A Ladder of Citizen Participation. Journal of American Institute of Planners. 35:4, 216–224.

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Osallisuusrakenteet ja niiden toimintaa tarkemmin määrittävät asiakirjat ja suunnitelmat

Ohjaava asiakirja

- Palveluntuottajafoorumin toimintaohje
- Hankintaohjelma, Hankintaohje, Hankintasuunnitelma Hankintailmoitukset, palvelukuvaukset, palveluseteleiden sääntökirjat
- Palveluseteleiden sääntökirjat Ostopalvelusopimukset (Palveluiden myöntämisen perusteet)
- Alueellinen hyte- suunnitelma Viestintäsuunnitelma, Hankesuunnitelmat jne

Hyvinvointialueen strategia/ Sujuva ja tavoitteellinen kumppanuus - Kumppanuus ja osallisuus ohjelma

Osallistava rakenne

Palveluntuottaja-foorumi	Hankintafoorumit, markkinavuoropuhelut ja palveluseteli-infot	Palveluseteli – ja sopimuskohtaiset tuottajatapaamiset	HYTETU-neuvottelut, verkostotyö ja muu vuoro-vaikutus
Mitä käsitellään			
• Aiheet ja asiakokonaisuudet mitkä koskettavat kaikkia palveluntuottajia, toimialueita ja vastuualueita tai toistuvat vuosittain • Valmistelun tukena toimii työryhmä mihin kutsutaan palveluntuottajien edustus	• Hankintafoorumeissa tehdään suunnitteilla oleviin hankintoihin liittyvä ennakoivaa tiedottamista ja kerrotaan mahdollisista muutoksista toimintakäytännöissä • Hankintaa ja palvelukuvauksia valmistelevien markkinavuoropuhelujen ja hankinnoista tehtävien tietopyyntöjen kautta palveluntuottajilla mahdollisuus vaikuttaa mm. palvelukuvauksiin • Uusien palvelusetelien käyttöönottoa ennakoivat palveluseteli-infot mahdollistavat vaikuttamisen mm. sääntökirjojen sisältöön	• Kohdennettu palveluseteli- tai sopimuskohtaisesti palvelutuottajille • Tuottajatapaamisissa käydään läpi palvelun tai sääntökirjan sisältöön liittyviä asioita, tulossa olevia muutoksia, ajankohtaisia asioita, järjestelmien käyttöä ym.	• Innovaatioyhteistyö (TKKI), hankeyhteistyö • Keski-Suomen yrittäjät, Keski-Suomen kauppakamari, Keski-Suomen liitto • Tiedottaminen: Uutiskirjeet ja verkkosivut, some, Hilma (kilpailutukset)
Kenelle			
Sisältö kohdennettu palveluntuottajien ja yritysten edustajille. Avoin kaikille aiheista kiinnostuneille.	Kohdennettu hankintakilpailutuksiin osallistumisesta tai palvelusetelituottamisesta kiinnostuneille palveluntuottajille ja yrityksille	Tilaisuuksiin kutsutaan palveluntuottajat seteli- ja sopimuskohtaisesti, sääntökirjoissa velvoitetaan osallistumaan	
Vastuutaho			
Hyvinvointi ja kumppanuudet/ yhteiskuntasuhteiden päällikkö	Hankintayksikkö sekä hankintaa tai palvelustelin käyttöönottoa valmisteleva palvelunalue toteuttaa	Palvelut vastaavat tuottajatapaamisista	

Asiakas-kohtainen yhteistyö

Omavalvonta yksikkö

Tuotantotapa -analyysit

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

LUONNOS

Kunnat

LUONNOS

Valmistelija Anna-Liisa Heiskala

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Yleinen kuvaus

LUONNOS

- Keski-Suomen kuntien ja hyvinvointialueen välisen yhteistyön periaatteita ja sen tavoitteita määrittelee strateginen yhteistyösopimus. Myös Keski-Suomen liitto on sopimuskumppani.
  - Strateginen yhteistyösopimus 1.1.2026 alkaen on hyväksytty aluevaltuustossa 4.11.2025/ §80
- Yhdyspintasuunnitelma täydentää Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen strategista yhteistyösopimusta tiedoilla toimenpiteistä sekä seurannasta tavoitteiden edistämiseksi. Yhdyspintasuunnitelmassa kuvataan myös vastuutahot tavoitteiden edistämiseksi
  - Yhdyspintasuunnitelma 2026-2029 on hyväksytty aluehallituksessa 10.3.2026/ §53
- Strateginen yhteistyösopimus ja yhdyspintasuunnitelma yhdessä muodostavat hyvinvointialuelain 14§:n (611/2021) mukaisen hyvinvointialueen ja kuntien välisen neuvottelun valtuustokaudelle 2025-2029
- Sopimus määrittelee yhteistyön rakenteen johdon tasolla
- Yhdyspintasuunnitelmassa on kuvattu tiiviisti a) hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen b) sivistys-, sosiaali- ja terveydenhuollon c) työllisyyden edistämisen d) kotoutumisen ja maahanmuuton sekä e) turvallisuus ja häiriötilanteisiin varautumisen yhdyspinnat. Näissä kaikissa sekä kunnilla että hyvinvointialueella on lakisääteistä järjestämisvastuuta
- Yhdyspintasuunnitelmalla sekä strategisella yhteistyösopimuksella on yhteistyötä liikkeelle laittava, kannustava ja mahdollistava rooli. Yhdyspinnoilla tapahtuva työnjako ja yhteistyö kolmansien osapuolten kanssa on erikseen sovittava ja tämä on toivottavaa.

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Osallisuus ja yhteisöllisyys	Hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen sekä palvelujen järjestäminen	Yhteinen edunvalvonta ja elinvoima	Arjen turvallisuus ja varautuminen
Yhteistyöllä rakennetaan keskisuomalaisten osallisuutta tukevaa toimintakulttuuria. **Tavoitteena on osallisuutta edistämällä parantaa keskisuomalaisten mahdollisuutta vaikuttaa oman kunnan, hyvinvointialueen ja maakunnan asioihin.**	Kuntien, hyvinvointialueen sekä työllistämisen palveluilla on tunnistettu vaikutus eri-ikäisten asukkaiden arjen sujuvuuteen. **Tavoitteena on väestön terveyserojen kaventaminen sekä hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistäminen**.	Maakunnan yhteinen edunvalvonta on ennakoivaa ja vaikuttamistyötä tehdään useiden kanavien kautta. **Tavoitteena on vahvistaa Keski-Suomen ääntä ja vaikutusvaltaa sekä tuoda resursseja, kumppanuuksia ja näkyvyyttä maakunnan strategisille teemoille.**	On tärkeää, että keskisuomalaiset ovat tietoisia ja kantavat vastuuta omasta sekä yhteisönsä turvallisuudesta. **Tavoitteena on yhteistyöllä edistää keskisuomalaisten turvallisuuden tunnetta, arjen varautumista sekä väestön kriisinkestävyyttä.**
Yhteisöllisyyden tukemisen avulla parannetaan yhteenkuuluvuuden ja turvallisuuden tunnetta arjessa. **Tavoitteena on keskisuomalaisten vahva kokemus turvallisesta asuinympäristöstä.** Asuntotuotannon kehittämisessä ja asumisen järjestämisessä huomioidaan keskisuomalaisten erilaiset tarpeet. Eri toiminnot ja palvelut järjestetään turvallisissa ja terveellisissä sekä tarvetta vastaavissa tiloissa.	Osapuolet käyvät vuoropuhelua eri tasoilla palvelujen sujuvuuden edistämiseksi. **Tavoitteena ovat asiakaslähtöiset ja yhteensovitetut yhdyspintapalvelut sekä laadukkaat ja kustannustehokkaat palvelut.**	Tietoon pohjautuva toiminnan ja palvelurakenteen ennakointi muodostaa perustan kestävälle taloudelle sekä kyvylle vastata toimintaympäristön muutoksiin. **Elinvoimaa vahvistetaan käymällä jatkuvaa vuoropuhelua tulevaisuuden suunnista yhteisen tilanne- ja tulevaisuuskuvan pohjalta.**	Kuntien ja hyvinvointialueen valmius- ja varautumissuunnitelmat ohjaavat toimintaa poikkeus- ja häiriötilanteissa. **Tavoitteena on yhteistyöllä varmistaa sujuva toiminta sekä selkeä viestintä häiriö- ja poikkeustilanteissa tekemällä yhteistyötä suunnitelmien valmistelussa ja varmistamalla eri toimijoiden tietoisuus vastuunjaosta.**
Yhteistyöllä ylläpidetään ja vahvistetaan keskisuomalaisten luottamusta julkisiin toimijoihin. **Tavoitteena on yhteistyöllä lisätä keskisuomalaisten luottamusta kuntien ja hyvinvointialueen palvelukokonaisuuteen.**	Kunnat ja hyvinvointialue toteuttavat monipuolisia ja suunnitelmallisia toimia asukkaiden hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämiseksi. Yhteistyössä toteutettavat toimet kohdennetaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen kertoimeen perustuen. **Tavoitteena on kasvattaa Keski-Suomen saatavaa hyte-kertoimeen perustuvaa valtionrahoitusta.**	Elinvoimaa rakennetaan vahvistamalla Keski-Suomen TKKI- ekosysteemiä ja luomalla **edellytykset maakunnan vahvalle osuudelle tutkimus- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta.**	Keski-Suomessa on vahvaa kokonaisturvallisuuden liittyvää osaamista, ja suorituskykyä sekä elinkeinotoimintaa. Maakunnallinen viranomaisyhteistyö hyödyntää olemassa olevaa, toimivaksi tunnistettua yhteistyörakennetta ja perustuu vahvaan luottamukseen. Tällä varmistetaan ajanmukainen tilannetiedon tuotanto ja yhteinen tilanneymmärrys, alueellinen riskiarviointi, harjoittelu sekä suunnittelu. Maakunnassa tulee olla kyky reagoida turvallisuusympäristön muutoksiin. **Tavoitteena on vahvistaa Keski-Suomen asemaa ja roolia turvallisuuden sekä varautumisen edelläkävijänä.**

LUONNOS

Yhteistyön periaatteet 2/2

Keski-Suomen hyvinvointialueella, Keski-Suomen kunnilla sekä Keski-Suomen liitolla on yhteiset asukkaat ja tarve tehdä yhteistyötä asukkaiden palvelujen toteuttamiseksi ja maakunnan kehittämiseksi. Yhteisillä päätöksillä ja toimilla on merkitystä asukkaiden hyvinvointiin sekä Keski-Suomen elinvoimaan

Keski-Suomen hyvinvointialue, Keski-Suomen kunnat ja Keski-Suomen liitto ovat toistensa strategisia kumppaneita

Kumppanuus perustuu tietoon perustuvaan tilannekuvaan väestöstä ja hyvinvoinnista sekä palvelutarpeista ja kehitysnäkemyksistä

Yhteinen toimintakenttä muodostuu asukkaiden hyvinvoinnin, arjen ympäristöjen, koulutuksen ja osaamisen sekä elinvoiman edistämisestä

Kumppanuuden onnistuminen vaatii luottamusta, suoraa vuorovaikutusta ja sitoutumista yhteiseen tekemiseen

Yhdyspintatyö onnistuu, kun jokaiselta tasolta (johto, yhdyspinta, asiakas ja osallistuminen) löytyy vastinpari

LUONNOS

KESKI-SUOMEN HYVINVOINTI-ALUE

Hyvinvointialuelain 14§ yhteistyö – ja yhdyspintaneuvottelut Keski-Suomessa

14 §Hyvinvointialueen ja kuntien neuvottelu

Hyvinvointialueen ja sen alueen kuntien on neuvoteltava vähintään valtuustokausittain tehtäviensä hoitamiseen liittyvästä yhteistyöstä, tavoitteista ja työnjaosta. Neuvottelussa voidaan sopia ainakin yhteistyön edellyttämistä yhteistoimintarakenteista, toimintamalleista sekä yhteistyön edellyttämästä tiedonkulusta

LUONNOS

Tavoitteet, yhteistoimintarakenteet

Poliittisen päätöksenteon taso

Kuntien, HVA:n sekä Maakunnan liiton valtuustojen ja virkamiesjohdon yhteinen strategisen tason foorumi (Sydämellä- tilaisuus) asettaa valtuustokauden alussa yhteiset tavoitteet ja määrittää yhteisen johtamisen rakenteet

Kuntakokous seuraa tavoitteiden toteutumista vuositasolla

Määrittävä kirjallinen asiakirja: Keski-Suomen kuntien, Keski-Suomen liiton ja Keski-Suomen hyvinvointialueen strateginen yhteistyösopimus ja yhdyspintasuunnitelma

Yhteistyö, työnjako, toimintamallit

Viranhaltijajohto

Viranhaltijajohdon yhteistyössä sovitaan tavoitteiden edellyttämästä yhteistyöstä, työnjaosta sekä toimintamalleista

Sivistysjohtajien verkosto, KS Turva

työikäiset, ikääntyneet, maahanmuuttajat

Määrittävät kirjalliset asiakirjat: str yhdyspintasuunnitelma sekä lakisääteiset suunnitelmat

Tiedonkulku

Tavoitteiden seurannan osalta keskeinen tieto tunnistetaan ja otetaan systemaattiseksi osaksi kuntien, hyvinvointialueen ja Keski-Suomen liiton omaa tietopohjaa ja toiminnan seurantaa

Tiedon muodostuminen on jatkuvaa ja tietoa vaihdetaan osana päivittäistä yhteistyötä

Kiitos
www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyväarkikaikille
KESKI-
SUOMEN
HYVINVOINTI-
ALUE